

2020'ye Ötelenen Zorunluluklar... CAN VE MAL GÜVENLİĞİ 2020'Yİ BEKLİYOR

Elk. Müh. Mustafa S. Çınarlı
mustfa.cinarli@emo.org.tr

"Hafızayı beşer nisyan ile malüldür ancak unutuldu sanılanlarda bir gün ortaya çıkar"

Tarih boyunca ekonomik olarak büyüyen toplumlar, bir üst seviyeye çıkabilmek adına daha iyi organizasyonlar kurmaya, daha sağlıklı görev dağılımlar gerçekleştirmeye çalışmıştır. Kamu yararına sağlıklı kararlar alınabilmesin yolu bilgi ve becerinin harmanlanmasından geçmektedir. Kuşkusuz teknik bilgi birikimi o konuyla direkt ilgili bağımsız meslek örgütlerinde yoğunlaşmaktadır. Hem merkezi hem de yerel yönetimlerin çalışmalarını bu bilgi birikimden faydalanarak yürütmesi durumunda daha sağlıklı çözümlere ulaşmaktadır.

II. Paylaşım savaşı öncesindeki İtalya'da Mussolini bütün sivil toplum örgütlerinin ve meslek odalarına "başkan" olarak ilan edilmesine oluşan itirazlar, "Duche'nin başkanlığı semboliktir, sadece örgütleri onurlandırmaya yöneliktir" argümanı ile baskılanmıştı. İlerleyen yıllarda gittikçe sertleşen Mussolini yönetimi, sembolik olacağı iddia edilen yetkileri kulanmış ve meslek örgütlerinin "teknik" görüşlerine bile müdahale etmiştir. Merkezi idareyle "tam uyum" meslek örgütlerini işlevsiz organizasyonlara dönüştürmüştür. Bu örnekten anlaşılacağı gibi yetki ve sorumluluk dağıtımının akla ve bilime uygun olarak, demok-

rasiyi geliştirmeye hizmet edecek bir biçimde gerçekleştirilmesi gereklidir. Tüm gelişmiş toplumlarda meslek örgütlerinin üstlendiği anahtar rolün temelinde "bağımsızlığı, siyasi ve sermaye baskısından uzak olarak karar alabilmesi" yatmaktadır.

Ülkemizde de TMMOB'a bağlı meslek odaları yönetim anlayışları gereği, meslek alanlarıyla ilgili olumsuzlukları dile getirerek, kamuoyunu bilgilendirmektedir. Hem merkezi hem de yerel yönetimlerin toplumsal yaşamı olumsuz etkileyecek kimi hatalarının önüne böylece geçilebilmiştir. Can ve mal güvenliğinin sağlanması, kentlerin çağdaş yaşamın gereklerine göre düzenlenmesi, doğal ve kültürel varlıkların korunması, gıda güvenliğinin sağlanması, su kaynaklarının kirlenmemesine, enerjide arz güvenliğinin korunmasına yönelik meslek örgütlerin çabaları her dönem olduğu gibi bu dönemde de sürdürülmektedir.

Enerji Verimliliğine Öteleme

Meslek örgütlerinin geliştirdiği çözüm önerilerinin çoğu, siyasiler tarafından gözardı edilmesine karşın bir kısmı da hayata geçirilmektedir. Örneğin enerjinin etkin ve verimli kullanılmasına ilişkin çabalarımızın

da etkisiyle konuya ilişkin mevzuat geliştirilerek, kimi zorunluluklar getirilmesi sağlandı. Ancak binalarda "Enerji Kimlik Belgesi" şartı 1 Ocak 2020'ye ertelendi. Oysa 2011'en önce yapılan binalarda alım, satım ve kiraya verme işlemlerinde "Enerji Kimlik Belgesi" aranması şartının 2 Mayıs 2017'den itibaren uygulanması gerekiyordu. Uzun geçiş dönemine rağmen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, binalarda enerji verimliliğini yükseltecek bir organizasyonu hayata geçiremedi. Mevcut binalarda verimliliği yükseltecek uygulamalar için 2020'ye kadar ek süre verilmiş oldu.

İşçi Sağlığına Erteleme

Soma felaketi, esnek çalışma ve taşeron uygulamalarının çalışma hayatının bir "ölüm kalım mücadelesine" dönüştürdüğüne ilişkin en somut örnek olarak hala hafızalarımızda yer alıyor. Ülkemizin en büyük sorunlarından birine dönüşen "işçi sağlığı ve güvenliği"ne ilişkin geliştirilen çözümler kapsamındaki zorunluluklar bile ertelemelerden nasibini almaktadır. İş kazalarında dünya üçüncüsü olan ülkemizde, yaraya pansuman niteliğindeki zorunluluklar da ötelenmektedir. 2012 yılında yürür-

lüğe giren ve 5 yıllık geçiş dönemi tanımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın kimi maddelerin uygulanması ertelendi. OHAL ilanından sonra ilk icraatlarından biri, bu yasanın yürürlüğe girmesi gereken hükümlerinin Temmuz 2017 tarihine ertelenmesi oldu. Bu erteleme de yetmemiş olacak ki, yasa kapsam altına alınması gereken işçileri ve kamu emekçilerini yok sayılarak yürürlük tarihi bu kez 2020'ye ötelendi. İktidar, kamu kurumları tarafından verilen bazı hizmetleri tehlikeli ya da çok tehlikeli olarak sınıflanmış olmasına rağmen, kamuda çalışan milyonlarca emekçinin ve 50'nin altında az tehlikeli sınıfta yer alan işçilerin sağlık ve güvenliğini için alınması gereken önlemleri ertelemiştir. "Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve KHK'larda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" içerisine konulan bir maddeyle gerçekleştirilen bu düzenleme, önlemlerden işverenlere "maliyet" oluşturma hedefiyle gerçekleştirildiği ortaya koymaktadır. İşçi sağlığı ve güvenliği önlemi almamamanın sanayinin gelişimine katkı sağlayacağını farz etmek bile akla ve bilime aykırıdır.

"Patlayıcı Ortam" Ötelemesi

Soma katliama sonrası meslek örgütlerin kamuoyunu bilgilendirme çalışmalarının da etkisiyle getirilen madenlerde kullanılan patlamayı önleyici sistemlerin uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi zorunluluğu da Bakanlar Kurulu kararıyla 2020'ye ötelendi. Bakanlar Kurulu kararına göre, patlama ihti-

mali yüksek ocaklardaki teçhizat ve koruyucu sistemler, 31 Aralık 2019'a kadar "Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmeliği"ne uygun hale getirebilecek. Böylelikle grizu, yanıcı gazlar ve tozlar dolayısıyla olası patlayıcı ortama sahip kömür ocakları ile bu ocakların yerüstündeki tesislerinde kullanılan malzeme ve koruyucu sistemlerin standartlara uygun olması 2020'ye kadar mümkün olmayacak. Madencilerin yaşamının 2020'ye kadar tehlikeye atılabilsine olanak sağlayan ve "madenlerde ATEX uygulamalarının" zorunluluğunun ertelenmesi de maliyet yaratma anlayışının ürünüdür.

Bir Erteleme de Yangın Önlemlerine

Geçtiğimiz yıl Kasım ayında Adana Aladağ'da bir tarikata ait olduğu belirtilen öğrenci yurdunda çıkan yangın 12 öğrencinin canına mal olmuş, kamuoyunun dikkati denetimsiz yurt binalara yönelmişti. Bu duruma rağmen, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte 29 Haziran 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan değişikliklerle; 19 Aralık 2007 tarihinden önce ruhsat başvurusu yapan bina, tesis ve işletmeler için yönetmeliği uygulama zorunluluğu ortadan kaldırıldı. Değişiklikle hali hazırda yapımı tamamlanmış birçok bina 2007 yılında yürürlükte kaldırılan 2002 tarihli eski yönetmelik kapsamına alınarak, yeni yönetmelik kapsamındaki birçok kural devre dışı bırakıldı. Mevcut yönetmeliğin eksiklikleri giderilmesi gerekirken, eski mevzuatın geçerli sayılmasının akla

yatkın bir izahı yoktur.

Değişikliğin yayımlanmasının ardından Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 7 Temmuz 2017 tarihinde öğrenci yurtları için Bakanlığın Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumlarının Standartları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge'sinde yer alan kimi zorunluluklar, mevcut yurtlar için 1 Ağustos 2019'a kadar kaldırıldı. Getirilen muafiyetler ile Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte yapılan değişikliklerle sağlanan kolaylıkların birbirini tamamlayıcı niteliktedir. Değişiklikler bir arada düşünüldüğünde; 29 Haziran 2007 tarihinden önce ruhsat başvurusu yapmış yurtlar için güncel yangın yönetmeliği ve MEB'in yönergeyle belirlediği standartların uygulanmayacağı söylenebilir.

Oda olarak, Adana Aladağ'daki öğrenci yurdunda yaşanan benzer toplu katliamlara yol açan önlemleri "kaynak israfı" olarak gören bu anlayışın terk edilmesi için yıllardır mücadele ediyoruz. Geçmişte mevzuat eksikleri nedeniyle yeterli önlemler alınmadan tamamlanmış binalarda ek önemler alınması zorunlu tutulması gerekirken, bu değişiklik önlem almadıkları için ölüme sebebiyet verenleri "koruyucu" niteliktedir. Değişiklikler Aladağ'daki yurda benzer standartlara sahip olan binalarda öğrenci barındırılmasına devam edilmesine yol açar. Yurt sahiplerinin talepleri doğrultusundan gerçekleştirilen ve can güvenliği önlemleri açısından risk yaratan bu değişiklik ve erteleme kararından acilen geri dönülmelidir.

İki Mühendis Arasındaki En Kısa Yol

Meslektaşlarınızı bulun ve tanışın. İletişim kurun. Soru sorun. Yanıt verin. Grup oluşturun, gruplara katılın. İş ilanlarına başvurun, etkinlikler yaratın veya etkinliklere katılın. Şirket sayfanızı ve blogunuzu oluşturun, takipçilerinizle yeni ürünlerinizi paylaşın. Binlerce elektrik, elektronik, haberleşme profesyonelinin, yüzlerce şirketi birbirine bağlıyoruz. Her geçen gün büyüyor, geliyoruz. Sadece bir web sitesi değil, Türkiye elektrik elektronik sektörünün buluşma noktası: www.emoportal.com